LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

ÉDITIONS PUBLIÉES

PAR

M. HENRY EXPERT

Sur les manuscrits les plus authentiques et les meilleurs imprimés du XVIe siècle,
avec variantes,
notes historiques et critiques, transcriptions en notation moderne, etc.

LIBER QUINDECIM MISSARUM

VIII

BRUMEL
Missa
« DE BEATA VIRGINE »

P. DE LA RUE
Missa
« AVE MARIA »

PARIS
ÉDITION MAURICE SENART & CIE
20, RUE DU DRAGON

M DCCC XCVIII

LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

Collection honorée d'une Souscription du Ministère des Beaux-Arts

LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

ÉDITIONS PUBLIÉES

PAR

M. HENRY EXPERT

Sur les manuscrits les plus authentiques et les meilleurs imprimés du XVIe siècle,
avec variantes,
notes historiques et critiques, transcriptions en notation moderne, etc.

LIBER QUINDECIM MISSARUM

BRUMEL
Missa
« DE BEATA VIRGINE »

P. DE LA RUE
Missa
« AVE MARIA »

PARIS

ALPHONSE LEDUC, ÉDITEUR

3, rue de Grammont

M DCCC XCVIII

LIBER QVINDECIM MISSARVM ELECTARVM QVAE PER EXCELLENTISSIMOS MVSICOS COMPOSITAE FVERVNT.

Ce livre est à Daniel Dumonstier [illegible]

Andreas Antiquus Leoni. X. Pont. Max. Sal.

MVltas res humanū genus excogitauit : quibus Deum imortalē a quo bona oīa
ꝑcepiſſet/ laudaret/quātūq; ꝑ captu mortalitatis ſuę poſſet/ in cū gratū animū
patefaceret • Hinc uidemus tēpla toto orbe in eius honorem magnificētiſſime
extructa: ſtatuas ex marmore / & ęre atq; ebore erectas • Picturas nobiliſſimas
uaſa gēmas precioſiſſimas/ dicatas : hæcq; oīa ſummo artificio exculta atq; ex/
polita • Quæ quamq̄ magni momēti eſſe uiderentur ad promerendā Dei optimi in nos uolun/
tatem: & pro bonis ab eo mortalibus conceſſis gratiam reddendam/ nō tamen abſolutam Dei
culturam ex ornamentis illis mutis & ſurdis exiſtimarūt • Hymnos itaq; & orationes & ſup/
plicationes/ac laudationes compoſuerunt / quas ſingulis propemodum horis in ipſis templis
decantarent / quæ eſſent noſtræ in Deum uoluntatis indicia teſtatiora / & ſigna expreſſiora •
Sed has laudationes fuit olim tempus cum rudi quodam ſono & cantu incōdito proferebanー
tur : quæ res quanq̄ Deo: qui mentes tantum interius inſpicit ſatis uideretūr/ homines tamē
qui nulla grati animi officia in Deum omitere decreuerant/ cogitare cęperunt Muſicam rem
eſſe diuinam/ & a Deo mortalibus ipſis inter alia bona traditam/& elargitam/ optimum itaq;
factu exiſtimarunt:ſi quod bonum ab ipſo Deo acceperant in eiuſdem ornamentum/& decus
uerteretur • Feruntq; Gregorium primum & Leonem•II•Pontt •Maxx •Diuinis orationibus
concentus Muſicos primum accommodauiſſe • Quam rationē in templis canendi ſecuta ętas
obſeruauit ſemperq; aliqua illuſtria ingenia effulſere:quæ aut traditā eam a maioribus qua/
ſi per manus cuſtodirent incorruptam / aut aliquid addendo meliorem facerent : quale hoc
tuū ſeculū quod abſoluiſſe prorſus hāc rē mihi uiſum eſt • Tulit •n• plurimos in Muſica ex/
cellentes uiros : qui certatim pro ingenii uiribus ſe in hac arte magna cum laude ita exercu/
erunt ut excellant • Ex quorum laboribus Quindecim Miſſas collegi : quæ mihi grauiores &
meliores uidebātur/ eaſq; inciſis in ligneas tabulas notis (quod nullus ante me fecit) Noua
imprimendi ratione ſociorum ſumptibus excudi & publicaui ampliori hoc & Regali uolu/
mine ac uere Pontificio:magno ſane & longo labore Nā propemodum totū triēniū huic ne/
gotio impendi/ a principio: uidelicet fauſtiſſimi Pontificatus tui: qui cum ueluti lumen il/
luſtriſſimum cum uniuerſis uirtutibus affulſerit tum uero multo maxime ipſi Muſicæ/ me
ipſum excitauit/ ut quod in me artis & ingenii erat: totum illud in gratiam & honorem tui
expromerem : eo animo/ ut ſi tibi hoc primum munus arrideret/ac ad meam tenuitatem reſ/
piciendum benignitatē tuam alliceret ad alia opera quæ animo iam pridem uoluo / me ac/
cingerem : Que ſpes nequaq̄ opinor me fallet : Nam fouere Ingenia cum ſemper uniuerſæ
familiæ ueſtræ/tum ipſius tui proprium decus fuit • Quare & uolumen hoc ipſum : & clien/
tem tuum atq; mancipium ſub beatitudinis tuæ patrocinio ſuſcipe : & ſuſceptum foue : quo
ualeat ea:quæ animus diu parturit aliquando parere & numini tuo conſecrare, Vale•

LEO PAPA X:

Dilecto Filio Andree Antiquo de Montona clerico Parentiñ. dioce. in Vrbe Cōmorāti.

Dilecte fili ſalutē & apoſtolicā bene. Decorem domus dei quā decet ſanctitudo & diuini cultus augumētum
intenſis deſideriis affectantes Votis illis gratū preſtamus aſſenſum per que chriſti fidelium deuotio auge
ri ac eccleſie et loca eccleſiaſtica ad laudē illius qui in altis habitat diuinis preconiis ualeant iugiter reſonare. Cū
itaq; ſicut fidedignorum relatione didicimus tu in arte imprimendi libros Cantus figurati non parum expertus
exiſtas & artem ſeu libros huiuſmodi in magno uolumine imprimendi inueneris ac in alma Vrbe noſtra ſimi
les libros in magno uolumine pro quibus ſummā quingentorum ducatorū auri de Camera uel circa expoſuiſti:
& longe maiores expenſas te ſubire oporteat imprimi facere deſideres, ſi tibi ſuper hoc de aliquo oportuno reme
dio prouideat. Nos igit᷑ te in hmōi laudabili propoſito cōfouere tibiq; ſuper hoc oportune prouidere uolentes.
tibi uſq; ad decēniū quoſcūq; libros Cātus figurati in dicto magno uolumine ac regalibus Chartis i dicta Vrbe
& extra eā & in quibuſcūq; aliis locis Ro. Eccleſie mediate uel immediate ſubiectis per te uel alium ſeu alios im
primendi & imprimi faciendi ac illos in Vrbe ac predictis & quibuſuis aliis locis publice uendendi auctorita
te apoſtolica tenore preſentiū licentiā cōcedimus & facultatem: & nihilominus Vniuerſis & ſingulis Archiepis
Epis Abbatibus & dilecto filio Octauiano de petrutiis de foroſempronii & quibuſuis aliis librorum impreſſori
bus & perſonis tā eccleſiaſticis q̄ ſecularibus etiā cuiuſcūq; dignitatis ſtatus gradus ordinis & cōditionis exiſtē
tibus ſub excōis late ſententie & ducentorū ducatorum ſimiliū Camere apoſtolice eo ipſo poſtq̄ preſentibus cōtra
uenerint abſq; alia declaratione applicādorū & librorum quos impreſſerint amiſſionis penis ne dicto durāte de
cennio ſimiles libros in dicto uolumine regalis folii dūtaxat in Vrbe & locis predictis abſq; tua expreſſa licētia
imprimēdi ſeu imprimi facere aut ad hoc auxiliū cōſiliū uel fauorē preſtare quoquomodo preſumāt diſtrictius
inhibemus. Quocirca Venerabili fratri hieronymo epō Aſculan. & dilecto filio Amadeo electo Auguſten. & pro
tēpore exiſtētibus Camere apoſtolice Auditori & dicte Vrbis Gubernatori ac eorū locatenen. & eorum cuilibet
cōmittimus & mandamus quātus tibi in premiſſis efficacis defenſionis preſidio aſſiſten. faciant te conceſſione
hmōi pacifice frui & gaudere nō permitten. te per dictum octauianū & quoſcunq; alios impreſſores & perſonas
quacūq; auctoritate fungen. in perſona ſeu bonis deſuper quom ͦlibet moleſtari inquietari uel perturbari Cōtra
dictores quoſlibet & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas & alia oportuna iuris remedia appellatiōe poſtpoſita cō
peſcēdo ac hmōi excōis & alias penas totiēs quotiēs opus fuerit incurriſſe declarando inuocato ad hoc ſi opus fue
rit auxilio brachii ſecularis. Nō obſtan. premiſſis ac cōſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis necnō quibuſ
uis aliis priuilegiis indultis & litteris apoſtolicis ēt in forma breuis per nos & ſedē apoſtolicam ēt ad quorūuis
aliorū impreſſorum & perſonarum inſtan. ac ēt motu proprio & ex certa ſciētia ēt conceſſis cōfirmatis & innoua
tis ac in poſterū forſan cōcedendis & innouandis quibus omnibus ēt ſi pro eorū ſufficienti derogatione de illis
eorūq; totis tenoribus ſpālis ſpecifica & expreſſa mentio habēda foret eorū tenores preſentibus pro expreſſis ha
bentes illis alias in ſuo robore permāſuris hac uice dūtaxat ſpāliter & expſſe derogamus, Ceteriſq; cōtrariis qui
buſcūq;. Per hoc autē quibuſdā aliis in ſimili forma breuis litteris eidem octauiano ſub dat. uidelicet. xxii. octo
bris Pōtifi. noſtri Anno Primo ſuper ipreſſione librorū nōnullorū Cantus figurati cōceſſis dūmodo tecum ſup
impreſſione librorū per te (ut preferī) in dicto uolumine folii regalis dūtaxat imprimendorū dicto durante de
cennio nō concurrat nec tibi ſuper hoc propterea aliquod preiudiciū afferat non intendimus in aliquo deroga
re: Volumus aūt q; poſtq̄ preſentes littere per te impreſſe fuerint illarū impreſſioni abſq; alia ſubſcriptiōe aut de
creti Iudicis appoſitione in iudicio & extra illud plena & indubitata fides adhibeatur: prout adhiberet᷑ eiſdem
preſentibus originalibus litteris ſi forent exhibite uel oſtenſe: Dat. Florentie ſub Anulo Piſcatoris Die. xxvii.
Ianuarii. M.D.XVI. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Ia. Sadoletus.

**Miſſe Quindecim a diuerſis optimis et exquiſitiſſimis
Auctoribus edite p Andream Antiquū de Mō
tona Sociorū ſumptibus emendatiſſime
atq; accuratiſſime Rome impreſſe
Anno dñi. M.D.xvi. Die nona
Maij. Pōtificat⁹ ſanctiſſimi
Dñi noſtri domini Leo
nis decimi Anno
Quarto.**

TABLE

I. — BRUMEL

MISSA « DE BEATA VIRGINE »

	Pages.
Kyrie	1
Gloria	12
Credo	30
Sanctus	52
Agnus	68

II. — P. DE LA RUE

MISSA « AVE MARIA »

Kyrie	77
Gloria	84
Credo	95
Sanctus	112
Agnus	123

BRUMEL

Missa

« DE BEATA VIRGINE »
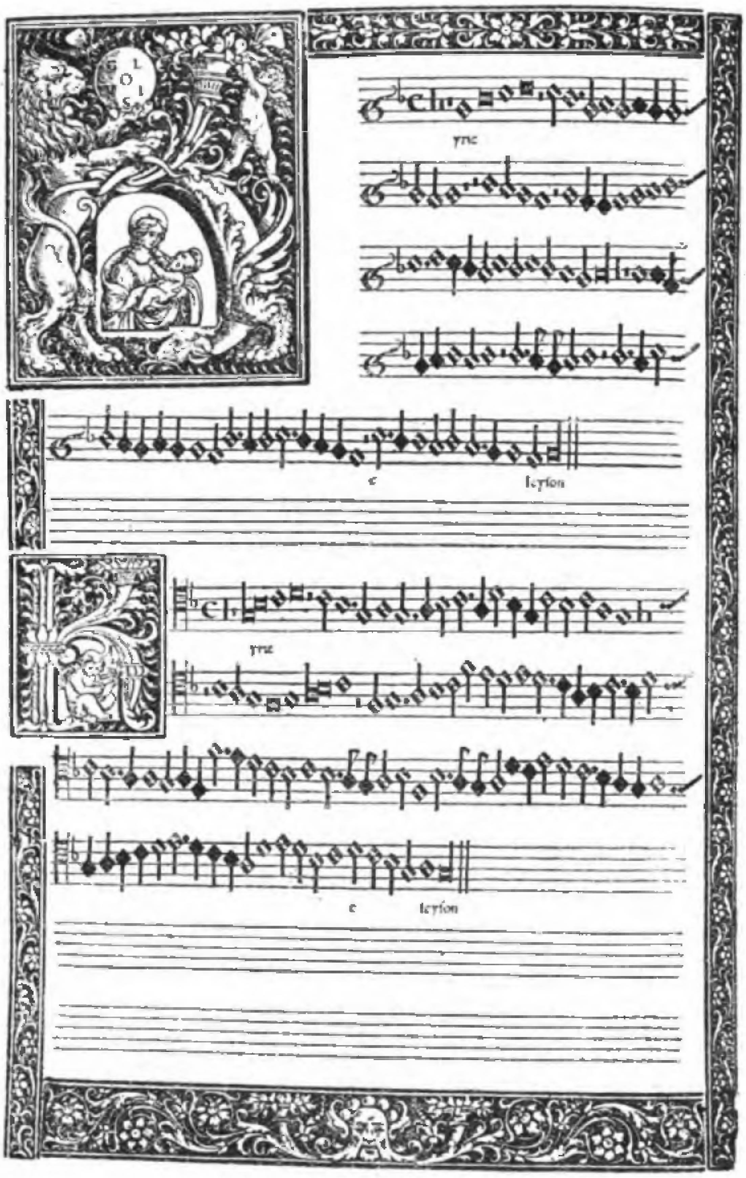
yrie
e
leyſon
yrie
e
leyſon
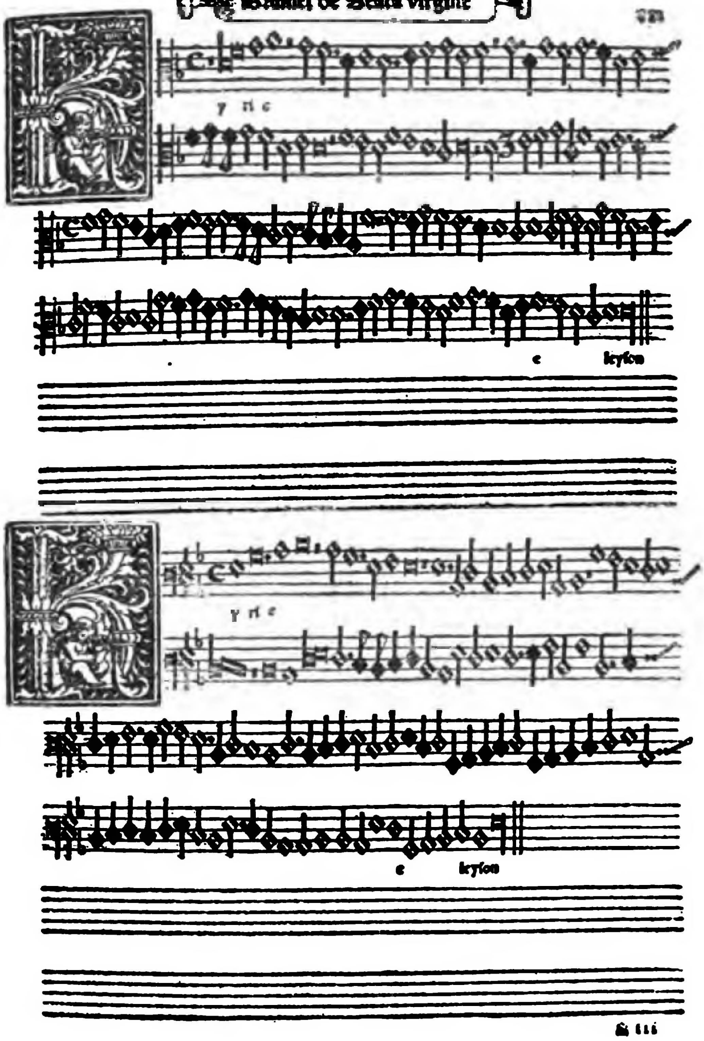
y ri e
e
leyſon
e
leyſon